

Ordonanță de urgență
pentru modificarea și completarea Legii energiei electrice și a
gazelor naturale nr.123/2012 și pentru modificarea Legii nr.220/2008 privind stabilirea sistemului
de promovare a producției energiei din surse regenerabile

Luând în considerare că prin Pactul Ecologic European Uniunea Europeană s-a angajat să realizeze decarbonizarea economiei europene, iar integrarea surselor intermitente și variabile de energie regenerabilă, precum energia eoliană și solară, necesită o flexibilitate mai mare în ceea ce privește cererea și oferta pentru a stabili Sistemul Electroenergetic Național, a asigura siguranța aprovisionării, a preveni fluctuațiile extreme ale prețurilor și a menține un preț accesibil al energiei,

Având în vedere că stocarea energiei pe termen scurt și stocarea sezonieră pe mai multe luni reprezintă un deziderat care asigură o flexibilitate sporită sistemului electroenergetic, iar aceasta poate contribui în mod esențial la reducerea diferenței dintre valorile extreme ale prețurilor la energia electrică,

Întrucât modificarea și completarea cadrului de reglementare primar pentru realizarea unor unități de stocare a energiei electrice, în acord cu prevederile Directivei (UE) 2019/944 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2019 privind normele comune pentru piața internă de energie și de modificare a Directivei 2012/27/UE și Regulamentul (UE) 2019/943 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2019 privind piața internă de energie electrică, a devenit absolut necesară în contextul actual în care sunt menținute o serie de măsuri de sprijin pentru consumatorii finali de energie electrică până la 31 martie 2025,

Reținând faptul că prin Planul Național de Redresare și Reziliență, C16: REPower, Investiția 2, Noi capacitați de producție de energie electrică din surse regenerabile, Ținta 125: Capacitate instalată din energie din surse regenerabile (energie eoliană și solară), potrivit Anexei la Decizia de punere în aplicare a Consiliului din 11 decembrie 2023 de modificare a Deciziei de punere în aplicare a Consiliului din 23 noiembrie 2021 se urmărește instalarea a 950 MW în centrale eoliene și fotovoltaice până la 30 iunie 2024 și instalarea de capacitați de stocare a energiei electrice cu o putere de cel puțin 240 MW și 480 MW până la 30 iunie 2026, fapt ce contribuie la atingerea țintelor asumate prin PNIESC, și înlocuirea centrelor care folosesc cărbunele drept combustibil cu centrale pe gaze sau gaze obținute din surse regenerabile, cu o capacitate de 1.300 MW până în anul 2025 prin finanțarea acestor investiții din Fondul pentru modernizare. Văzând că amânarea acestor măsuri ar expune România la riscuri semnificative în privința aprovisionării cu energie, ar genera costuri suplimentare pentru consumatori și ar împiedica atingerea obiectivelor asumate prin PNRR, care prevede instalarea de capacitați de stocare de cel puțin 240 MW și 480 MW până la 30 iunie 2026, precum și înlocuirea capacitaților pe cărbune cu centrale pe gaze și surse regenerabile,

Văzând că întârzierea implementării acestor măsuri ar duce la pierderi economice semnificative, ar descuraja investițiile în sectorul energetic și ar afecta obiectivele de securitate energetică și de sustenabilitate ale României, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung,

Având în vedere necesitatea urgentă de a reglementa clar cadrul legislativ pentru a evita situațiile de dublă taxare a energiei stocate, atât la momentul stocării, cât și la momentul reintroducerii acesteia în Sistemul Energetic Național, și ținând cont de faptul că acest aspect reprezintă un impediment major în dezvoltarea capacitaților de stocare a energiei electrice, esențiale pentru echilibrarea cererii și ofertei pe piața de energie,

Luând în considerare impactul negativ pe care dublarea acestor costuri îl are asupra investițiilor în infrastructura de stocare a energiei și asupra viabilității financiare a proiectelor de stocare, în contextul în care flexibilitatea sistemului energetic depinde în mod critic de dezvoltarea acestor capacitați,

Ținând cont de reglementările europene în domeniu, care urmăresc eliminarea dublei taxări și stimularea tehnologiilor de stocare a energiei pentru a asigura tranziția către o economie cu emisii reduse de carbon, și de necesitatea alinierii legislației naționale la aceste norme,

Luând în considerare faptul că situația energetică actuală la nivel național și european impune adoptarea unor măsuri urgente pentru creșterea flexibilității și stabilității sistemului energetic, inclusiv prin dezvoltarea capacitațiilor de stocare a energiei electrice și utilizarea soluțiilor inovatoare de stocare sezonieră pe termen lung, aspect esențial pentru prevenirea dezechilibrelor dintre cerere și ofertă,

Ținând cont de urgența implementării măsurilor de modernizare și diversificare a surselor de energie prin instalarea de noi capacitați de producție din surse regenerabile și prin dezvoltarea capacitațiilor de stocare a energiei electrice, care să permită echilibrarea Sistemului Energetic Național și să contribuie la atenuarea fluctuațiilor sezoniere de producție și consum de energie, inclusiv prin stocare sezonieră pe termen lung,

Având în vedere că lipsa unor hidrocentrale cu acumulare prin pompaj a condus la o pierdere a energiei electrice produse în exces de sursele de producție nedeterminătoare de sisteme de stocare, creând un prejudiciu energetic și economic statului român și afectând capacitatea țării de a deveni exportator net de energie electrică și a reduce tarifele pentru consumatorii casnici,

Ținând cont de blocajul instituțional actual cauzat de interdicția juridică a concesionării de către Ministerul Energiei, a acumulărilor de apă cu potențial hidroenergetic în vederea construirii de hidrocentrale cu acumulare prin pompaj, existând riscul real ca actualul concedent să nu disponă de expertiza necesară demarării procedurii, executării și monitorizării concesiunilor în scop hidroenergetic, cu consecința blocării oricărei inițiative publice și private de construire a unui CHEAP în ultimii 33 de ani;

Reținând faptul că multitudinea de operațiuni și fapte administrative au încetinit finalizarea unor proiecte de importanță națională în domeniul energiei electrice, afectând ritmul de creștere a independenței energetice și a obiectivului României de a deveni exportator net de energie, precum și de a reduce tarifele la energie pentru consumatorii casnici și industriali,

Fiind nevoie urgentă de crearea unei instituții juridice noi care să califice drept de importanță națională anumite proiecte energetice, pentru a accelera ritmul de construire și finalizare a acestora, în scopul creșterii capacitații de producție, transport, distribuție și consum a energiei, dar și al ambiciozilor de creștere economică ritmică a României în actualul context european,

Luând în considerare contextul geopolitic actual, inclusiv tensiunile generate de războiul din Ucraina, care afectează stabilitatea și aprovisionarea cu energie la nivel regional și european, și care amplifică nevoia de reducere a dependenței de resursele energetice importate din afara Uniunii Europene, în special din Federația Rusă, precum și necesitatea consolidării securității energetice a României prin măsuri imediate,

Văzând că nereglementarea imediată a acestor măsuri ar putea duce la creșterea dependenței de importuri de energie, la creșterea vulnerabilității economiei românești și la pericolitarea securității energetice naționale, precum și a stabilității economice generale, și având în vedere risurile iminente generate de întârzierile în implementarea măsurilor de stocare a energiei și modernizare a infrastructurii energetice,

Întrucât elementele antementionate vizează interesul public și constituie o situație de urgență și extraordinară a cărei reglementare nu poate fi amânată,

În temeiul art. 115 alin. (4) din Constituția României, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta ordonanță de urgență:

Articolul I. – Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr.123/2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.485 din 16 iulie 2012, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 3, după pct.58 se introduce un punct nou, pct.58¹, cu următorul cuprins:

"58¹. Lucrare de interes național și de utilitate publică – lucrările/proiectele de construire, realizare, dezvoltare, modernizare, reabilitare, retehnologizare operare, exploatare, de intervenție, în caz de avarie, revizie și reparatie și de întreținere, inclusiv de realizare și extindere a lucrărilor și construcțiilor aferente centralelor hidroelectrice de acumulare prin pompaj de tipul CHEAP, aferente producerii de energie electrică, care face/fac obiectul proiectelor de importanță națională în domeniul energiei electrice.;"

2. La articolul 3, după pct.48 se introduce un nou punct, pct.48¹, cu următorul cuprins:

"48¹. furnizor de servicii de stocare - persoană fizică sau juridică care deține cu orice titlu o instalație de stocare, care este utilizată pentru prestarea de servicii de stocare de energie către participanții la piață, pentru care energia electrică absorbită de instalația de stocare nu reprezintă consum final de energie electrică, indiferent de modul de racordare și alimentare al acesteia;"

3. La articolul 3, după pct.70 se introduce un nou punct, pct.70¹, cu următorul cuprins:

"70¹. operator de servicii de stocare – persoană fizică sau juridică care deține cu orice titlu o instalație de stocare, fie racordată exclusiv la rețeaua electrică de interes public, fie adăugată unei capacitați de producere a energiei electrice, în vederea livrării ulterioare a energiei electrice în rețeaua electrică, pentru care energia electrică cu care este alimentată instalația de stocare nu reprezintă consum final de energie electrică, indiferent de modul de alimentare al acesteia, cu excepția energiei electrice care este livrată consumatorilor finali racordați prin linii directe la instalația de stocare;"

4. La articolul 3, după pct. 75 se introduce un nou punct, pct. 75¹, cu următorul cuprins:

"75¹ . proiectele de importanță națională în domeniul energiei electrice - proiectele în domeniul energiei electrice declarate ca fiind lucrări de interes național și de utilitate publică prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Energiei și/sau a Secretariatului General al Guvernului; prin prezenta lege, acestea sunt considerate ca fiind de securitate națională în sensul prevederilor art. 6 Ordonației de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbaticice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare, și sunt considerate ca fiind de interes public național în sensul art. 476 alin. (1) lit e) din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare și sunt considerate ca fiind proiecte de interes național/importanță/securitate națională.

5. La articolul 3, după pct. 97 se introduce un punct nou, pct. 97¹, cu următorul cuprins:

”97¹. regim de pompaj al CHEAP - ansamblul de activități prin care se realizează transferul resursei de apă din rezervorul inferior în rezervorul superior al centralei hidroelectrice cu acumulare prin pompaj, denumită în continuare CHEAP, în vederea creării unei rezerve de energie potențială;

6. La articolul 3, după pct.107 se introduce un punct nou, pct.107¹, cu următorul cuprins:

“107¹. serviciu de stocare – serviciu asigurat de un furnizor de servicii de stocare care deține cu orice titlu o instalație de stocare prin care energia electrică este absorbită din rețea sau dintr-o capacitate de producere a energiei electrice și stocată sub orice formă pentru o perioadă limitată de timp, urmată de livrarea energiei electrice în rețeaua electrică din instalația de stocare;”

7. La articolul 3, pct.121 se modifică și va avea următorul cuprins:

“121. stocare de energie - procesul de transformare a energiei electrice într-o formă de energie care poate fi stocată în scopul amânării utilizării acesteia pentru un moment ulterior momentului generării și reconversia ulterioară a energiei respective în energie electrică în vederea utilizării acesteia în alt vector energetic sau în vederea livrării în rețelele de energie electrică;

8. La art.25, după alin. (13) se introduce un alineat nou, alin. (14), cu următorul cuprins:

(14) Operatorii de rețea vor lua în considerare caracteristicile instalațiilor de stocare la stabilirea regulilor privind regimurile de dimensionare utilizate în studiile de soluție a locurilor de producere, respectiv a locurilor de consum”.

9. După articolul 66², se introduc două articole noi, articolele, 66³ și 66⁴ care vor avea următorul cuprins:

”Art. 66³ . Prin stocarea energiei electrice în instalațiile de stocare a energiei electrice, inclusiv în cazul funcționării în regim de pompaj a unei CHEAP, operatorul instalațiilor de stocare este exceptat de la plata:

- (i) tarifului pentru serviciul de transport - componenta de extragere a energiei electrice din rețea, de distribuție și cel pentru achiziția serviciilor de sistem sau componente ale acestora după caz, conform reglementărilor ANRE;**
- (ii) contribuția privind certificatele verzi; și**
- (iii) contribuția de cogenerare.**

Art. 66⁴.

(1) Prin derogare de la prevederile art. 3 alin. (3¹) din Legea apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare, la inițierea Ministerului Energiei, părți din imobilele-teren aparținând lacurilor de acumulare permanente, necesare, conform proiectului aprobat, realizării și funcționării capacitaților de stocare, acumulării a căror execuție a fost finanțată din fonduri alocate de la bugetul de stat și care au printre funcții sau sunt susceptibile de folosirea în scopul menționata energiei apelor, trec în administrarea acestuia, în condițiile părții a V-a, titlul I, capitolul III, secțiunea a 2-a din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare, cu acordul autorității publice centrale în domeniul apelor și avizul Consiliului de Conducere al Administrației Naționale „Apele Române”, în scopul concesionării , în condițiile părții a V-a, titlul I, capitolul III, secțiunea a 3-a din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare, pentru

dezvoltarea capacitaților de stocare de energie prin intermediul centralelor hidroelectrice cu acumulare prin pompaj, în conformitate cu prevederile stabilite prin reglementările aplicabile.

(2) Contractele de concesiune includ și clauze care să asigure:

- a. coordonarea regimului de exploatare pentru a respecta toate folosințele multiple ale acumulațiilor, inclusiv irigațiile, apă potabilă, protecția împotriva inundațiilor, și alte folosințe, folosințe care vor fi reglementate de ANAR;
- b. stabilirea responsabilităților financiare pentru întreținerea și modernizarea infrastructurii hidrologice, inclusiv partajarea costurilor între concesionar și administratorul existent;
- c. respectarea normelor europene și naționale privind protecția mediului și eficiența energetică.

(3) Actualii administratori ai bunurilor prevăzute la alin. (1) și aflate în domeniul public sau privat al statului împreună cu Ministerul Energiei asigură realizarea obiectivelor naționale de securitate energetică și tranziție verde, prin dezvoltarea capacitaților de stocare de energie prin intermediul centralelor hidroelectrice cu acumulare prin pompaj.

(4) Prin derogare de la dispozițiile art.81 alin.(3¹) din Legea apelor nr.107/1996, cu modificările și completările ulterioare și ale Anexei nr.4 - Sistemul de contribuții specifice de gospodărire a apelor și serviciile comune de gospodărire a apelor a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.107/2002 privind înființarea Administrației Naționale „Apele Române”, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.404/2003, cu modificările și completările ulterioare, categoriile și cuantumul contribuției specifice de utilizare a resursei de apă, denumită „contribuție pentru operatorii economici producători de energie electrică prin centrale de tip CHEAP”, se aprobă prin hotărâre a Guvernului, la propunerea autorității publice centrale în domeniul apelor.

(5) Prin excepție de la dispozițiile art. 37 din Legea nr. 46/2008 privind Codul Silvic, cu modificările și completările ulterioare, se permite scoaterea definitivă din Fondul Forestier Național a terenurilor necesare pentru realizarea sau extinderea lucrărilor și construcțiilor aferente centralelor hidroelectrice cu acumulare prin pompaj de tip CHEAP. Exceptarea poate fi solicitată de către operatorul lucrării și sau construcției respective, fără obligația de a oferi teren în compensare. În acest caz, operatorul este obligat să plătească anticipat taxa prevăzută la art. 41 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 46/2008, precum și o sumă în lei, corespunzătoare valorii terenului scos definitiv din fondul forestier național. Această sumă se vizează în fondul de ameliorare a fondului funciar cu destinație silvică. În aceste condiții, beneficiarul nu va fi obligat să achite și celelalte cheltuieli prevăzute la art. 41 alin. (1) lit. b), c), d) și e) din Legea nr. 46/2008.

(6) Contractele de concesiune aflate în executare se pot modifica corespunzător, prin acordul părților, în acord cu prevederile prezentului articol.”

Articolul II. – Legea nr. 220/2008 privind stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 577 din 13.08.2010, cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La art.2, litera k) se modifică și va avea următorul cuprins:

“k) consumator final de energie electrică - persoana care utilizează energie electrică pentru consumul propriu, cu excepția consumului de energie electrică în procesele tehnologice de producere, stocare, transport și distribuție a energiei electrice;”

2. La art.2, litera i) se modifică și va avea următorul cuprins:

“i) consum final brut de energie electrică - cantitatea de energie electrică produsă, inclusiv consumul de energie electrică din sectorul de producere a energiei electrice, precum și consumul propriu tehnologic al rețelelor de transport și distribuție, excludând producția de energie electrică produsă în centralele electrice cu acumulare prin pompaj din apă pompată anterior într-un rezervor superior la care se adaugă diferența dintre importul și exportul de energie electrică și excludând energia absorbită din rețea sau dintr-o capacitate de producere a energiei electrice și stocată pentru o perioadă limitată de timp, urmată de livrarea energiei electrice în rețeaua electrică din instalația de stocare;”

Articolul III. –

Categoriile și cuantumul contribuției specifice de utilizare a resursei de apă prevăzute la art. 664 alin. (4) din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr.123/2012 se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, se adoptată în termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență.

PRIM – MINISTRU

Ion - Marcel CIOLACU